

je g. J. Debevec, za kar mu gre posebna hvala in rodoljubi na Štírskem bodo gotovo še za naprej ta domači zavod posebno podpirali!

Iz Pišec. (Voda mili dar božji, ki ga pa nespametni ljudje ne vedó čislati.) Brez vode ni mogoče na svetu biti, pa tudi to je gotovo, da voda brez snage ne velja. Ali žalibog prav tu v Pišecah je v tem oziru velika napaka. Studenec pišečki je dalječ okrog na glasu zaradi izvrstne in obilne vode po letu in po zimi. Od bližej in od dalječ sem k nam v mline nosijo, ker je vedno zadosti vode. V tem ko po drugod po letu potoki suše usahnejo, po zimi pa zamrznejo, imamo v Pišecah vse leto najboljše vode. Hujše ko zima pritiska, več gorkote ima naša voda v sebi; in večja ko je po leti vročina in suša, bolj črstev je naš izpod gore izvirajoči neprecenljivi studenec.

In ta veliki dar božji, za katerega bi večja mesta tisoče in tisoče goldinarjev na leto rade žrtvovali, ne vedó Pišečani še na toliko obrajtati, da bi vodo po malem trudu znažno ohranili! Mlinarji so pregizdavi, da bi kateri šel snažit; dékle, ki po vodo hodijo, nemajo časa za to; tako se kopiči blato in nesnaga v studencu, in bati se je, da se nam sčasoma voda prestavi. Dopričano je namreč, da vode v tej meri odstopajo, v kateri se blato pri vrelih ali pri iztoku vseda. — Bodi to resen opomin gospodarjem in srenječanom, da si varujejo veliki zaklad, ki ga imajo.

Rodoljub.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V ponedeljek 4. t. m. začela se je pred dunajsko dež. sodnijo pravda proti glavnemu ravnatelju železnice iz Levova v Černovice, vitezu Ofenheimu. Železnica se je na akcije delala in prav slabo izdelala, toraj je zaporedoma na njej nesreč bilo. Vodstvo je sicer skrbelo za se, uradniki na železnici so pa bili silno nezadovoljni; pri vsem tem so pa tirjave do državne blagajnice, ker je država poroštvo obresti pri tej železnici bila prevzela, od leta do leta večje prihajale. Vse to je bilo uzrok, da je vlada že l. 1870 pod ministerstvom Potockijevim začela vodstvu železnice bolj na prste gledati, pa pomagalo ni nič, ker se opravični svet naredbam ni hotel udati. Za kratko časa, ko je dr. Schöffle (l. 1871) minister trgovinstva bil, so se začele natančneje preiskave, tako da naslednik in sedanji minister Banhans ni mogel drugače, kakor da je ravnatelja Ofenheima sodniji izročil.

V prvem svojem zagovoru je skušal zatožene dokazati, da izvira ostro postopanje proti njemu iz osebne razdraženosti ministra, češ, da ni mogel Ofenheim ministra, ki ga je v tej stvari vprašal, zastran načina, kako da se železnice v Avstriji delajo, pohvaliti; da tudi ni hotel po ministrov želji pomagati pri čudni mešetariji, ki se

je ob času volitev na Českem godila, ko so ustavki grajšine po silni ceni kupovali, da so v velikem posestvu zmagali. — Vse toraj kaže, da bo ta pravda, v katero je tudi ekselencia bivši minister dr. Giskra zapleten, prav čudnih stvari na dan spravila. Svet bo zvedel, kako da so mnogi — po pravih in po krivih potih — milijonarji postali, kako da je sedanja umetna politika ustavkov po sto in sto nitih zvezana z raznimi podvzetji ter je — roka roko umivala. Do prihodnjega lista bomo že mogli povedati, kako da se je vse to umazano perilo izpralo in pred svetom razgrnilo.

Štajersko. Vitez Waser je postavljen za predsednika višje dež. sodnije v Gradcu. — Frice Brandstetter je 30. dec. v Mariboru volilcem odgovor dajal, kaj da je s svojimi liberalnimi tovariši v drž. zboru delal. Našel je vse, kar je drž. zbor dozdej dovršil, posebno gledé kat. cerkve, in česar ni storil, da se namreč žalostno denarno stanje zboljša. Obžaluje pa Frice, da se njemu in tovarišem — pri odpornem vedenju ministra Stremayra — ni posrečilo, Jezuite iz Inomosta pregnati, zastarelim katolikom pravice pridobiti in gledé semenišč — metlo v roke vzeti. Kar je pa poglaviten namen shoda bil, namreč pojasnenje Brandstetterjeve kupčije z državo, kterej je za 10 let prodal svoje cinkove rudokope, za ktere so se pri Celju precej obširne fabrike postavile, se ne da nič gotovega povedati, ker se ne ve, ali se bo stvar državi splačala ali ne. Zarad tega ima Frice pravdo z „Narodom“, ki je to kupčijo „švindeln“ imenoval, kar Bradst. najbolj bode. — Kos o nekteri volilci vse to z dobro purgarsko potrpežljivostjo zaslišali, so rekli: „hoch!“ in g. Bindlechner je še bil tako prijazen, da je Brandstetterja prosil, naj le poslanec ostane, ker zaupanja pri volilcih nikol zgubil ni, kar je Brdst. tudi obljubil, če bodo volilci tudi za naprej tako pohlevni kakor dozdej. No seg'ns!

Na Kranjskem je 8. t. m. volitev v trgovinsko zbornico in sicer v prvem — trgovskem oddelku. Od 156 reklamacij je vlada le 8 uslišala. Pritiskovanje vladne, nemčurske stranke je grozno ter utegnejo narodnjaki v tem najvažnejšem oddelku propasti.

Hrvatsko. Dež. zbor je sklenil prodati grajščinskih posestev cerkvene in šolske zaloge. Ugovarjal je edini poslanec, kanonik Vuzetič, kazaje na to, da nema dež. zbor pravice, tujega blaga se lotiti. — Ker sedé alj bi vsaj morali sedeti v dež. zboru tudi nekteri škofi z nadškofom vred, kakor je tudi med poslanci več duhovnikov, se nam njih molčanje pri tej važni stvari čudno zdeva ter si ga le tako tolmačimo, da ima hrvatska vlada resno in pravično voljo, z skupljenim denarjem ustanoviti bolj primerno plačo dušnim pastirjem. — Tako je povsod: ako cerkveni organi sami o pravem času stvari v roke ne vzamejo, njo pa potem drugi!

Vnanji svet. Najvažnejša novica je, da so na Španskem nekateri generali, ki so Serranovega samoveliteljstva in republike siti, za kralja izklicali Alfonza, 17letnega sina prognane kraljice Izabéle. Dokazali smo v 16. številu lanskega letnika, da ima edini Dón Karlos VII., ki si je že precej velik del dežele pridobil, pravico do kraljevega prestolja. Kakor mati Izabela je tudi Alfonso le vsiljenec, katerega Bismarkovci naprej rivljejo, ker čutijo, da bi Karlos krivic proti kat. cerkvi ne trpel in tudi zarot političnih generalov ne. Ker je še Alfonso silno mlad, imajo oblast v rokah možje, na ktere se sme — Bismark zanašati. Dne 2. januarja se je podal Alfonso v svoje jako nezanesljivo kraljestvo. Kako dolgo da bo kraljeval, odločilo bo edino to, ali ostane dosedanja armada Karolu zvesta ali ne. — Serrano je zbežnil iz bojišča, na katerem pa nič storil ni, na Francosko v Bayonne.

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptujja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potne črtice.)

(Dalje.)

Nekoliko niže Možkanjec, ko imaš na desno nasproti farno cerkev sv. Marjete, drči vlak prek Pesnice, ki se tu na desno proti Dravi zasukne, in za kakih 10 minut, pustivši sv. Lenart, kraj lepih gor, na levi, imaš kmalu pred sebo „Velko Nedeljo“, kakor tukaj govorijo. Prostrana cerkev, lepo dekanjsko poslopje na gornji in nemških križnikov grad z 4 turni na spodnji strani in nazmerenem griču tako prijazno ležijo, da se človek ne more nagledati. Vičanski vrh, ki se pri Veliki Nedelji v dolino zgublja, je 1016' visok. Tukaj zori izvrstna vinska kapljica; v nedeljski grajsini se brž po trgatvi „ljutomersko“ vino najdražje prodava do 160 gold. in še više štrtinjak. Tudi kmetje svojo kapljico z večine jako po redu spečavajo in pozno berejo, kar je vse hvale vredno. V boljših letinah najdeš tudi pri kmetu starine, ki jo vsakemu gospodu slobodno ponudiš. S kletarstvom tu ne stoji slabo; žalibog je lani zraven drugih nezgod tudi toča tukaj deloma pobila. —

Slišali smo, da je pri Veliki Nedelji lanske šolsko leto v ljudski šoli podučeval neki velikanski mož, katerega so iz semenišča potisnoli; vendar je ta znašel novo geslo za mladoslovence: „Vse za dom, svobodo in resnico!“ („Slov. Narod“ št. 157 l. l.) Idite zdaj g. Dr. Vošnjak s svojo „omiko“ rakom žvižgat! — V št. 161 „Slov. Naroda“, mi pravi moj sosed, ravno ta sprideni bogoslovec piše, kako da so ga oča priganjali biti duhovnik, češ, da so vselej pristavili: „Či boš enok mešnik, boš v leti, gda mi moramo žeti, — žmetno delati, v senci miren seda, ter lahko vsaki fital vtire en maselj dobrega pija“. — Vsak pastirček ve, da

med Dravo in Muro ni tako bedastega kmeta, kakor ta ljubi (?) siu po novinah svojega očeta smeši. Kdo je več pomilovanja vreden: alj tak nehvaležnik do svojih roditeljev, ali pa vrednik, ki take bedarije sprejmlje? — Dalje trdi, da očetove besede niso nobenega uspeha imele, „osobito od tistihmal ne več, kedar sem vse razne resnice preštudiral!“ — To vam je mož, ki sodi za prvo vseučilišče, ne pa da bi tu kmečko deco A. B. C. učil! — Še v Zagrebu ne vejo za njega! Kaj ste storili vi gg. profesorji, da je tak veleum biškupiji šel v zgubo! Na rokah bi ga bili morali nositi in mu vsak dan za južino 2 maselca najboljšega dati (kaj? menda leskovega olja? Vred.)! Boste že vidili, kaj da še bo vse ta naprednjak za „dom, svobodo in resnico“ v svojem življenju opravil! — Kedar je moj rajni sošolec T. kaj jako bedastega slišal, je navadno rekel: Bog daj norcem pamet!

Veliki Nedelji nasproti pri Zavraču zapusti Drava haložke hribe, katerih se počenši od sv. Vida uro dalječ niže Ptujja vedno drži, in se približava sem na levo ljutomerskim panogom. Precej visokega obrežja proti Ormužu so toliko razkopali, da polek Drave še železna cesta prostora ima. Malo časa se vozimo, in že kriči Conduktér: „Station Friedau!“ — Južna železnica na tej črti Slovencev celó nič ne pozna, temuč le Nemce in Magjare. — Kje pa je Ormuž? Blizo njega se voziš, pa ga ne vidiš! Ob precej visokem pobrežju gre železnica tik Drave tako nizko, da mestica ni kos viditi. Ko so o priliki birmе 1856 pr. knezoškof Atems domačega župnika vprašali, koliko da je mesto Ormuž, odgovori po kratkem pomislu vedno šaljivi pokojni župnik: „Euere fürstbischöfliche Gnaden! bei Nr. 1 fahrt man hinein, und bei Nr. 2 hinaus!“ Ko bi se Ormužani kot slovenski narodnjaki odlikovali, bi bil pokojni V. lahko odgovoril: E. fb. Gnaden! Zwar klein an Umfang, aber gross an Geist und Edelmuth! Škof bi bili tega veseli, ker so Slovence posebno čislali.

O novejši zgodovini je pomniti, da je 8. nov. 1848 magjarski puntarski general Perel s precej močnim kardelom do Ormuža prihrul, prednje straže feldceigmeštra Nugenta, stanujočega v gradu pri vel. Nedelji, in tudi niže Ormuža neko mlado deklino pomoril, v Ormužu proti veliki Nedelji nekolikokrat s topov ustrelil, potem pa za nekoliko ur se vrnil v Medjimurje. Nugent bi ga bil lahko vničil, pa je bajé imel od vojnega ministra povelje le štajersko mejo braniti. — Ormuž ima jako prijazno okolico z lepimi sadovniki, krasno olepšano farno cerkev in prostoren trg; hiše so snažne. Mnogo jih sicer ni, so pa vendar precej močna gnezda nemškutarije. Nekoliko rodoljubov sicer Ormuž šteje, le da slovenski svet premalo o njih čuje. Pogumno se le nosi g. dr. Gršak, ki — morda edini na vsem Štajerskem — prav mnogo v slovensčini uraduje, pa ga ces. oblasti vendar zato še niso snèdle, kakor tudi zaradi tega